

เอกสารเผยแพร่ความรู้
เรื่อง แนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดความปลอดภัย
ขณะเกิดเหตุ อุทกภัย

อุทกภัย
แนวปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย
...เตรียมการรับมือ

'ป้องกันภัยเชิงรุก บรรเทาทุกภัยเมื่อเกิดภัย'

โดย
เทศบาลตำบลสถาน
งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ด้วยความปรารถนาดีจาก

งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
สำนักปลัดเทศบาล
เทศบาลตำบลสถาน

โทรศัพท์ ๐๕๓ - ๗๙๑๖๐๘

โทรสาร ๐๕๓ - ๗๙๑๖๐๗

ลักษณะการเกิดอุทกภัย

น้ำป่าไหลหลาก	An illustration showing a river flooding a landscape. The water is a deep blue, and the sky is a lighter blue with some clouds. There are several trees and a small house on the left side of the river.
พื้นที่เสี่ยง	บริเวณที่ลาดเชิงเขา ที่ราบลุ่มใกล้ภูเขาสูงและป่าต้นน้ำ
สาเหตุ	เกิดจากฝนตกหนักบนภูเขาสูงต่อเนื่อง ทำให้มีปริมาณน้ำสะสมจำนวนมาก จนดินและรากไม้ไม่สามารถดูดซับน้ำไว้ได้ ส่งผลให้น้ำไหลบ่าลงสู่ที่ราบต่ำหรือที่ลาดเชิงเขาอย่างรวดเร็ว โดยน้ำจะพัดพาต้นไม้ กิ่งไม้ ดิน ทราย และหินลงมาด้วย ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรง
น้ำท่วมฉับพลัน	An illustration showing a flooded urban area. The water is a deep blue, and the sky is a lighter blue with some clouds. There are several multi-story buildings and people wading through the floodwater.
พื้นที่เสี่ยง	ที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ ที่ลุ่มต่ำริมน้ำ ทางน้ำไหลผ่านในเขตชุมชนเมือง พื้นที่ชายฝั่งทะเล
สาเหตุ	เกิดจากฝนตกหนักต่อเนื่อง จนไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน เขื่อนหรือฝายพังทลาย ภาวะน้ำทะเลหนุนสูงในช่วงที่ฝนตกหนัก ทำให้มวลน้ำปริมาณมากไหลเข้าท่วมพื้นที่อย่างรวดเร็ว
น้ำล้นตลิ่ง	An illustration showing a flooded area with houses and a boat. The water is a deep blue, and the sky is a lighter blue with some clouds. There are several houses and a boat on the water.
พื้นที่เสี่ยง	ที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ
สาเหตุ	เกิดจากฝนตกหนักต่อเนื่อง ทำให้ระดับน้ำในแม่น้ำเพิ่มสูงขึ้น มีสิ่งกีดขวางทางน้ำ ลำน้ำตื้นเขิน ประกอบกับมีน้ำเหนือไหลบ่าลงมาในช่วงที่น้ำทะเลหนุนสูง ส่งผลให้น้ำเอ่อล้นตลิ่งท่วมพื้นที่ลุ่มต่ำริมฝั่งแม่น้ำ

An illustration showing a flooded area with houses and trees. The water is a deep blue, and the sky is a lighter blue with some clouds. There are several houses and trees on the left side of the river.

สาเหตุการเกิดอุทกภัย

ปัจจัยทางธรรมชาติ

ฝนตกหนักต่อเนื่อง จากอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อนหรือความกดอากาศต่ำพัดผ่านพื้นที่ ทำให้ฝนตกเป็นบริเวณกว้างติดต่อกันเป็นเวลานาน จนดินไม่สามารถดูดซับน้ำ และแหล่งน้ำตามธรรมชาติไม่สามารถรองรับน้ำปริมาณมากไว้ได้

ฝนตกหนักบริเวณภูเขา ทำให้มีปริมาณน้ำสะสมจำนวนมากบนภูเขาหรือป่าต้นน้ำ และไหลลงสู่ที่ราบเชิงเขาอย่างรวดเร็ว

น้ำทะเลหนุนสูง ทำให้ระดับน้ำในแม่น้ำเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้น้ำไม่สามารถระบายลงทะเลได้ทัน จึงเอ่อล้นตลิ่งเข้าท่วมพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำ

ภัยธรรมชาติอื่น อาทิ แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด สึนามิ คลื่นซัดฝั่ง เป็นสาเหตุทำให้เกิดอุทกภัยได้

การกระทำของมนุษย์

การตัดไม้ทำลายป่า ทำให้ไม่มีรากไม้ดูดซับน้ำ เมื่อเกิดฝนตกหนักบริเวณภูเขา น้ำจึงไหลลงสู่พื้นที่ด้านล่างอย่างรวดเร็ว

การสร้างถนนและสิ่งปลูกสร้างกีดขวางทางไหลของน้ำ การถมดินเพื่อปรับพื้นที่ การบริหารจัดการน้ำที่ไม่มีประสิทธิภาพ

การเตรียมพร้อมรับมืออุทกภัย

ติดตามข้อมูลสภาพอากาศและปริมาณน้ำในพื้นที่ อาทิ พยากรณ์อากาศ ประกาศเตือนภัย ระดับการขึ้น - ลงของน้ำในแม่น้ำ ระดับน้ำทะเลหนุน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย และการคาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์ภัย พร้อมปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัด

สังเกตสัญญาณความผิดปกติทางธรรมชาติ อาทิ ระดับน้ำในแม่น้ำเพิ่มสูงขึ้น น้ำในลำน้ำมีสีขุ่น หรือเปลี่ยนเป็นสีเดียวกับสีดินภูเขา ฝนตกหนักต่อเนื่อง สัตว์ป่าแตกตื่น มีเสียงดังอื้ออึงมาจากป่าต้นน้ำ หากสังเกตพบสัญญาณดังกล่าว ให้ติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์ภัยอย่างใกล้ชิด จะได้เตรียมพร้อมรับมือและอพยพหนีภัยทันทั่วทั้ง

จัดเตรียมสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็น

ไว้ใช้ในช่วงน้ำท่วม อาทิ เครื่องอุปโภคบริโภค ยารักษาโรค จัดเก็บเอกสารสำคัญไว้ในถุงพลาสติกและซองกันน้ำ รวมถึงวัสดุที่สามารถลอยน้ำได้ เช่น ยางในรถยนต์ แกลลอนน้ำ เป็นต้น สำหรับใช้ยึดเกาะพวงด้วยขณะเดินลุยน้ำท่วม โดยจัดวางไว้ในบริเวณที่น้ำพัดตัวไปได้ทันทีที่ต้องอพยพ

ป้องกันน้ำท่วมบ้าน โดยกำจัดขยะมิให้อุดตันท่อน้ำ ทางระบายน้ำ กำจัดวัชพืชและสิ่งกีดขวางทางน้ำ เพื่อให้น้ำไหลผ่านได้โดยสะดวก พร้อมนำกระสอบทรายมาจัดวางเป็นแนวคันกันน้ำหรือเสริมคันดินบริเวณรอบบ้าน รวมถึงตรวจสอบให้อยู่ในสภาพมั่นคงแข็งแรงอยู่เสมอ

การอพยพอย่างปลอดภัย

- **อย่าใช้ยานพาหนะบนถนนที่น้ำไหลเชี่ยว** เพราะความรุนแรงของน้ำอาจพัดพาหนะให้เกิดอันตรายได้
- **อย่าอพยพข้ามลำน้ำที่มีระดับน้ำสูง** เหนือกว่า อาจไม่ปลอดภัยเพียงพอ
- **เมื่อได้ยินเสียงน้ำป่า** ให้รีบวิ่งขึ้นไปยังบนที่สูงโดยทันที เพราะอาจถูกสายน้ำพัดอันตรายได้

- **อย่าวางใจน้ำท่วมเพียงอย่างเดียว** ในระหว่างหนีภัยน้ำท่วมอาจเกิดดินโคลนถล่มทำให้เราเกิดอันตรายได้
- **อย่าหนีภัยใกล้เสาไฟฟ้า** อาจถูกไฟฟ้าดูดหรือช็อตอันตรายถึงชีวิต

การใช้ชีวิตอย่างปลอดภัย

- **ควรดื่มน้ำดื่มสะอาด และปรุงอาหารให้สุกก่อนรับประทาน** เพื่อป้องกันอาการท้องร่วง

- **ป้องกันเชื้อโรคระบาด** ต้องรวบรวมขยะ เศษอาหารไว้ในถุงขยะ หรือทิ้งในที่ปลอดภัย

- **หมั่นติดตามข่าวสาร** เพื่อจะได้ปฏิบัติตามคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญ และอาสาสมัคร

อันตรายที่พึงระวัง

- **ต้องระวังอันตรายจากกระแสไฟฟ้าทั้งในและนอกบ้าน**
- **พึงระวังอันตรายจากสัตว์มีพิษพวกสัตว์เลื้อยคลาน**
- **อย่าปล่อยให้เด็กเล็กว่ายน้ำ หรือพาเรือเล่นตามลำพัง**
- **ควรใช้ระดับความลึกของน้ำก่อนออกนอกบ้านทุกครั้ง**

